

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per una entitat pública competent en matèria educativa, referent a les cessions de dades personals del professorat de les universitats catalanes.

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades una consulta per part d'una entitat pública competent en matèria educativa, relativa a la comunicació de les dades que resulten d'un procés d'avaluació del professorat de les universitats a les pròpies universitats.

Així, els resultats del procés d'avaluació que duu a terme l'entitat pública de referència són un requisit necessari, d'acord amb la normativa vigent, per a participar en determinats processos selectius i és a aquests efectes, que aquesta entitat recull, valora i emet un resultat favorable o desfavorable de les dades acadèmiques dels participants en el procés. Aquests resultats són notificats individualment als interessants, segons estableix la convocatòria del procés.

Examinada la documentació presentada i vista la proposta de dictamen de l'Assessoria Jurídica d'aquesta Agència, es fan les consideracions següents,

I

El principi de qualitat en el tractament de les dades personals

Analitzarem d'entrada doncs, quina és la regulació que fa la normativa de protecció de les dades personals. L'article 4 de la Llei orgànica de protecció de dades que defineix el principi de qualitat de les dades i en el seu apartat primer exigeix:

“Les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut.”

El darrer apartat del mateix article prohibeix expressament la recollida de dades per mitjans fraudulents, deslleials o il·lícits, prohibició que impedeix recollir un excés de dades o recollir sense el consentiment quan aquest seria exigible en relació a part o a la totalitat de les dades personals. Qualsevol recollida i posterior tractament que sobrepassi les exigències de la necessitat i pertinència de les dades significaria una recollida il·lícita o deslleial per utilitzar mecanismes existents amb un abast desmesurat.

La definició de *“tractament de dades de caràcter personal”* s'estén a les operacions i als procediments tècnics de caràcter automatitzat o no, que permetin recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar i cancel·lar, així com les cessions de dades que derivin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències. Així doncs, la valoració de la dada personal com a adequada, pertinent i no excessiva per a unes finalitats, determinades, explícites i legítimes és necessària i aplicable a tot tipus de tractament, i específicament, com en el supòsit que ens ocupa, a les cessions a altres administracions públiques.

II

La regla general del consentimiento previ del titular de les dades

L'entitat pública que formula la consulta no requereix el consentiment del titular de les dades en la recollida i el tractament perquè és tàcit en la mateixa sol·licitud de participació en els processos feta per l'interessat. La Llei orgànica de protecció de dades personals disposa a l'article 6 que el tractament de les dades requereix el consentiment inequívoc de l'afectat, llevat que la llei disposi una altra cosa. En l'apartat segon però, s'excepciona:

“No cal el consentiment quan les dades de caràcter personal es recullin per a l'exercici de les funcions pròpies de les administracions públiques en l'àmbit de les seves competències; (...).”

És en aquest article 6.2 de la Llei orgànica de protecció de dades personals que l'entitat pública disposa de l'emparament legal necessari per a la recollida i el tractament de les dades de les persones que participen en els processos per ella convocats, sens perjudici que l'entitat pública compleixi amb la resta d'obligacions legals per legitimar els fitxers resultants.

El propi Tribunal Constitucional assenyala que el requisit del consentiment només es pot eximir per a les comunicacions de dades quan s'hagi d'atendre a béns i drets de rellevància constitucional i introdueix la necessitat de valorar la seva justificació i proporcionalitat. Ho fa en la Sentència 292/2000, de 30 de novembre, en el Fonament Jurídic 13, amb els següents termes:

“(...) el derecho a consentir la recogida y el tratamiento de los datos personales (art. 6 LOPD) no implica en modo alguno consentir la cesión de tales datos a terceros, pues constituye una facultad específica que también forma parte del contenido del derecho fundamental a la protección de tales datos. Y, por tanto, la cesión de los mismos a un tercero para proceder a un tratamiento con fines distintos de los que originaron su recogida, aun cuando puedan ser compatibles con éstos (art. 4.2 LOPD), supone una nueva posesión y uso que requiere el consentimiento del interesado. Una facultad que sólo cabe limitar en atención a derechos y bienes de relevancia constitucional y, por tanto, esté justificada, sea proporcionada y, además, se establezca por Ley, pues el derecho fundamental a la protección de datos personales no admite otros límites.”

És necessari doncs, que la comunicació a les universitats es justifiqui en la necessitat, pertinença i adequació de les dades personals de les persones que s'han sotmès al procediment d'avaluació de referència per atendre a una altra finalitat legalment atribuïda. D'acord amb els termes en què ha estat sotmesa la consulta a aquesta Agència, les universitats no fan cap menció expressa de quina és la finalitat per a la qual les dades sol·licitades, quina és la finalitat per a la qual les dades són necessàries, pertinents i adequades. El desconeixement de quin és el destí de les dades dificulta l'anàlisi d'una possible legitimitat de la cessió i n'impedeix el seu emparament ja que la comunicació de les dades personals, tal i com hem vist, sempre ha de complir amb el principi de finalitat, que exigeix que el fi sigui explícitament esmentat, precisat i acotat suficientment, ja que únicament i exclusivament serà aquest el que en permeti la recollida, el tractament o la cessió de les dades personals.

Adicionalment cal assenyalar, que els responsables dels fitxers de l'entitat pública que formula la consulta resten sotmesos d'acord amb la normativa de protecció de dades al deure de secret que estableix l'article 10 de la Llei orgànica de protecció de dades personals. Així doncs, en el present supòsit, és l'exercici de les funcions que li competeixen com a administració pública, l'interès general que preval per excepcionar el consentiment de l'interessat que és la regla general i part del contingut essencial dels dret fonamental a la protecció de dades.

III

La comunicació de les dades personals. Especial consideració a les cessions de dades entre administracions públiques

Amb independència de les consideracions fetes en el punt anterior del present dictamen, analitzarem quin és el règim aplicable a les comunicacions o cessions de dades entre diferents administracions públiques, com és el supòsit que ens ocupa.

En primer terme, analitzarem la regulació general de la comunicació o cessió de els dades establerta a l'article 11.1 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal que disposa:

“Les dades de caràcter personal objecte del tractament només podran ser comunicades a un tercer per al compliment de fins directament relacionats amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el previ consentiment de l'interessat.”

En el seu apartat segon, però el mateix article preveu determinades excepcions a aquesta regla general, entre les quals trobem la legitimitat de les cessions que estan previstes per una norma amb rang de llei:

“2. El consentiment que exigeix l'apartat anterior no és necessari:

a) Quan la cessió està autoritzada en una llei.

(...)”

La normativa que regula els processos d'avaluació en qüestió no estableix ni preveu que les dades resultants hagin de ser comunicades a altres administracions públiques o a les universitats, ans al contrari, específicament es disposa que les dades seran objecte de notificació a l'interessat.

D'altra banda, cal considerar que les universitats ja accedeixen a aquestes dades en un moment diferent, en la mesura que els resultats favorables dels processos d'avaluació s'han de presentar per poder participar en els processos selectius a determinades places de professorat universitari.

Aquest és el flux de la informació que la normativa vigent estableix de les dades acadèmiques o curriculars de les persones que en una primera fase sol·liciten l'avaluació de referència i en una segona, sol·liciten participar en un procés selectiu a les universitats i d'acord amb aquest

marc normatiu, no existeix una finalitat legalment atribuïda que empari la comunicació de tots els resultats dels processos a totes les universitats.

Si la participació en el procés d'avaluació per part de l'entitat pública que formula la consulta depèn de la voluntat de l'interessat, per respectar el marc legal existent i la seva pròpia autonomia, aquests interessats o afectats, que són els titulars de les dades, han de consentir expressament que la comunicació del resultat de les mateixes sigui conegut per altres administracions.

Específicament i per a les administracions públiques regeix també l'article 21 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personals que regula la comunicació de les dades entre administracions públiques quan es tracta de l'exercici de les mateixes competències o que versen sobre les mateixes matèries, sense la necessitat que sigui requerit el consentiment del titular. No hi ha en el marc normatiu vigent, una atribució explícita de funcions que legitimin un accés generalitzat a les dades de les persones que han participat en els processos d'avaluació acadèmica per part de les universitats.

En canvi, respecte d'una petició concreta, aquesta podria ser legítima quan els afectats participin o siguin objecte d'alguna actuació específica per part de les universitats feta a l'empara d'una atribució legal de funcions expressa.

Així mateix, d'acord amb l'esmentat article 21 de la Llei orgànica, tampoc és necessari el consentiment previ de l'afectat quan la comunicació de les dades tingui per objecte el tractament posterior de les dades amb finalitats històriques, estadístiques o científiques. L'aprovació d'un programa de recerca o pla estadístic en el marc de totes les universitats catalanes per a dur a terme un estudi concret podria, un cop analitzades les finalitats i l'abast, legitimar una comunicació de dades personals de les persones que han participat en aquests processos sempre i quan les finalitats històriques, estadístiques o científiques quedessin degudament acreditades i documentades. La comunicació de dades hauria de regular-se en el corresponent document amb una enumeració de les finalitats, l'abast, les mesures que cal adoptar i les obligacions de les parts.

Atès doncs, que no hi ha una habilitació legal que prevegi la comunicació dels resultats del procés d'avaluació a les universitats públiques i que en el moment de recollida de les dades, no s'ha previst un consentiment inequívoc per part dels seus titulars la sol·licitud d'aquestes dades personals, no resta emparada la tramesa la comunicació conjunta de les dades que resolten aquests procediments administratius.

No es pot desconèixer que la cessió in consentida de les dades de les persones és una mesura excepcional que fa cedir un dret fonamental (l'autodeterminació informativa) dels particulars davant uns interessos generals, que és l'exercici per part de les administracions públiques de les funcions que li corresponen, sempre i quan la normativa reguladora o l'atribució competencial així ho hagin reconegut.

IV

La publicitat del procediment versus el dret a la protecció de les dades personals

Finalment, correspon puntualitzar que els processos d'avaluació de referència no són procediments de concurrència competitiva sotmesos als requisits de publicitat que estableix la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, on concretament a l'article 59 estableix els supòsits en què la publicitat dels actes administratius substitueix la notificació individual.

En relació amb els processos d'avaluació que ens ocupen, no s'ha establert que la forma de notificació dels resultats fos mitjançant publicitat en un diari oficial i no hi ha cap requeriment legal que exigeixi la publicitat obligatòria o la difusió pública d'aquests actes administratius. Una norma hauria de declarar l'interès públic a atendre i establir la necessitat que els resultats d'aquests processos fossin de públic coneixement tal i com s'ha establert per als procediments de selecció dels empleats públics o per als beneficiaris de subvencions públiques, per la corresponent normativa.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara en relació amb la consulta plantejada per una entitat pública competent en matèria educativa,

ES DICTAMINA,

Que les dades personals recollides i tractades per l'entitat pública competent en matèria educativa que ha formulat la consulta en el marc del procediment d'avaluació del professorat universitari, únicament es poden utilitzar per a les finalitats legalment establertes que són les de dur a terme l'avaluació de la persona que l'ha sol·licitat; si són d'altres caldrà el corresponent consentiment de l'afectat i la declaració del corresponent fitxer amb l'establiment dels nous usos i fins de les dades personals.

Que la cessió dels resultats del procediment d'avaluació a les universitats, en els termes en què ha estat plantejada la consulta que ens ocupa, no està emparada en cap dels supòsits legalment previstos per la normativa vigent com a excepcions a la regla general del consentiment de l'afectat. El respecte pel principi de qualitat de les dades personals impedeix legitimar una cessió de dades de caràcter personal, la finalitat de la qual no ha estat expressament esmentada.

Que d'acord amb el marc normatiu vigent, les universitats catalanes accedeixen a aquestes dades personals en el moment en què els seus titulars presenten la documentació necessària per participar en els processos selectius per elles convocats, dades que passen a integrar els corresponents fitxers de cada una de les universitats.

Que si és necessari destinar les dades recollides i tractades en el si del procediment d'avaluació de referència a una finalitat diferent cal recórrer al règim d'habilitació establert per la normativa que requereix una autorització per una norma amb rang de llei o recaptar el consentiment del titular de les dades en el moment de la recollida o posteriorment, quan es vulgui procedir a la seva comunicació.

Que el consentiment de l'afectat ha de ser en tot cas, prestat en els termes del que disposa la normativa de protecció de dades personals i concretament ha de ser un consentiment informat d'acord amb l'article 5 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal.

Que la normativa sectorial pot preveure la comunicació d'aquests resultats a les universitats públiques per atendre a unes finalitats públiques expressament declarades. D'altra banda, si són necessàries per a finalitats científiques, estadístiques o històriques ha d'haver estat aprovat el corresponent programa, pla o estudi que n'estableixi l'adequació i pertinença, a fi de donar compliment al que disposa l'article 21 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personals.

Que, de conformitat amb la normativa aplicable i el règim jurídic de protecció de les dades de caràcter personal, els responsables dels fitxers de l'entitat pública competent en matèria educativa estan sotmesos al deure de secret, sens perjudici de donar compliment a la resta d'obligacions que els corresponen d'acord amb la legislació vigent.